

Marek Czarnecki

Pruszków, st. VI, gm. loco, woj.
warszawskie, AZP 58-64/10

Informator Archeologiczny : badania 31, 152-153

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podlódów, st. 2, gm. Łaszczów, woj. zamojskie - patrz: wczesna epoka brązu

PRUSZCZ GDAŃSKI, st. 7, gm. loco, woj. gdańskie, AZP 14-44/11

- ślady osadnictwa z wczesnej epoki żelaza
- cmentarzysko płaskie kultury oksywskiej i wielbarskiej (późny okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z parcelacją terenu stanowiska na działki budowlane, przeprowadzone przez mgr. mgr. Małgorzatę Tuszyńską i Mirosława Pietrzaka. Finansowane przez PSOZ i Urząd Miasta w Pruszczu Gdańskim. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię około 19,5 ara.

Kontynuowano badania z lat 1984-1985 i 1989-1990. W sezonie 1997 prace koncentrowały się na północnym i zachodnim skraju cmentarzyska. Odkryto 15 obiektów, w tym 4 groby szkieletowe, 10 ciałopalnych (3 jamowe, 5 popielnicowych i 2 ciałopalne zniszczone) oraz jedną jamę osadniczą z wczesnej epoki żelaza.

W pięciu grobach kultury oksywskiej (wszystkie uszkodzone) znaleziono m.in. kłamrę żelazną, jednocześnieową, zapinkę żelazną zbliżoną do odmiany L wg J. Kostrzewskiego, fragment szczypiec żelaznych, ułamki umba żelaznego oraz fragmenty popielnic glinianych. Dwa groby jamowe z fazy B_{2c} okresu wpływów rzymskich wyposażone były w zapinki brązowe (A V 128 i A V seria 10), wisiorek brązowy kapsułkowaty, sprzaczkę brązową o jednodzielnej ramie (grupa D, typ 1 wg R. Madydy-Le-gutko) i naczynko gliniane, kuliste, wąskootworowe (grupa XII, typ B wg R. Wołągiewicza). Grob 379 — szkieletowy w trumnie kłodowej, z fazy B_{2b}, zawierał dwie zapinki brązowe A II 38, dwie zapinki brązowe grupy III o cechach typu 52 (ukształtowanie główki) i typu 58 (trzy pary oczek na nóżce), dwie bransolety brązowe sztabkowane, zdobione, igłę brązową i paciorek szklany z oczkami warstwowymi (grupa XXI, typ 218c wg M. Tempelmann-Mączyńskiej). Grób 384 — szkieletowy, z fazy B_{2c}, również ze śladami po trumnie kłodowej, został wyrobowany w starożytności. Z jego wyposażenia zachowały się: złoty wisiorek kulisty zdobiony filigranem i granulacją, brązowa zapinka A V 126, fragment kolia — 5 dużych bursztynowych paciorków toczonych, krążkowatych (grupa CLVI wg M. Tempelmann-Mączyńskiej) i 4 paciorki szklane, jednobarwne, beczułkowate, duże (grupa I, typ 13-14 wg M. Tempelmann-Mączyńskiej), przęślik gliniany, fragment szpili kościanej i fragment przydenny pucharka glinianego (grupa VIII, typ C wg R. Wołągiewicza). Cmentarzysko zostało przebadane prawie w całości. Do sprawdzenia pozostały niewielkie wycinki terenu na skraju południowym, zachodnim i północno-zachodnim cmentarzyska, obecnie niedostępne.

Materiały przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Wyniki badań będą opublikowane.

PRUSZKÓW, st. VI, gm. loco, woj. warszawskie, AZP 58-64/10

- osada hutnicza kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski /okres wpływów rzymskich, fazy A₃/B)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 10 do 20 maja i od 15 do 26 października przez mgr. Marka Czarneckiego (Archeology and Art Warszawa), na zlecenie PSOZ w Warszawie. Finansowane przez PSOZ i inwestora prywatnego. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 4 arów.

Badania prowadzono na zachodnim skraju stanowiska (w granicach działki nr ew. 80 przy ul. Wiśniowej). Założono sześć wykopów. Odślonięto jednolity układ warstw: 1 — piaszczysto-gliniasty, zwarty humus do głębokości 0,35-0,4 m, 2 — piaszczysto-gliniasta warstwa kulturowa, ciemnoszara, z wkładkami szarej i brązowszarej, nasycona polepą, kamieniami i żużlem soplewym, silnie poza-głębianą do poziomu 0,75-1,15 m, 3 — calec piaszczysto gliniasty z dużą zawartością rudy darniowej. W zachodniej części badanego obszaru odkryto sześć obiektów: owalną jamę prażalniczą ze zwaliskiem rudy na dnie (długość 260 cm, szerokość 180 cm, dno na głębokości 0,86 m), dwie jamy posłupowe wzmocnione kamieniami i gliną na krawędziach oraz trzy nieregularne jamy śmietniskowe.

Zespół materiałów zabytkowych zawiera 560 fragmentów ceramiki, 5 rozcieraczy kamiennych oraz duże ilości polepy i ułamków żużla soplowego. Na badanym fragmencie stanowiska odsłonięto skrajne, zachodnie obiekty osady oraz rozległy obszar starożytnych wyrobisk, z których wydobywano rudę darniową.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego w Pruszkowie.

Badania będą kontynuowane.

Pruszków, st. 9, gm. loco, woj. warszawskie - patrz: wczesna epoka brązu

PRZYLESIE DOLNE, st. 9, g. Grodków, woj. opolskie, AZP 88-32/1

- pracownia metalurgiczna kultury przeworskiej (okres wędrówek ludów, faza D)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w październiku przez dr. Artura Błażejewskiego (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,66 ara.

Stanowisko odkryte zostało w 1991 r, podczas badań AZP, przez mgr. Piotra Kubow. Położone jest na wyraźnym wyniesieniu, na łagodnym stoku opadającym do małej doliny drobnego cieku, około 1000 m na południowy zachód od wsi Przylesie Dolne. Na powierzchni stanowisko występowały liczne żużle, dlatego zostało ono określone jako pracownia metalurgiczna. Występowanie żużla wyznaczyło granice stanowiska.

Wykop został założony w miejscu dużego zagęszczenia występowania żużli. Warstwa humusu zalegała do 0,3 m. W zachodniej części wykopu na tej głębokości odkryto dwa skupiska żużla żelaznego i kamieni. Poniżej tych skupisk odkryto dwa obiekty. Obiekt drugi okazał się współczesnym wkopem. Obiekt pierwszy pełnił zapewne funkcję jamy, w której składano węgiel drzewny stosowany w produkcji żelaza.

Stanowisko zostało w znacznym stopniu zniszczone głęboką orką. Pewną rolę w niszczeniu pierwotnego układu stanowiska odegrały procesy stokowe.

Podczas badań pozyskano liczne grudki żużla i rudy żelaznej różnej wielkości. Część z nich wytypowano do analiz specjalistycznych jako materiał porównawczy. Odkryto też fragmenty ceramiki.

Potwierdzono, że stanowisko jest pracownią kultury przeworskiej, użytkowaną we wczesnej fazie okresu wędrówek ludów.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t.40

Badania będą kontynuowane w miarę potrzeb.

PSARY, st. 40, gm. Jemielno, woj. leszczyńskie, AZP 70-24/49

- cmentarzisko kurhanowe kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez prof. dr. Tadeusza Makiewicza i mgr. Andrzeja Michałowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez PSOZ. Kontynuacja badań. Przebadano powierzchnię około 2 arów.

Prace były kontynuacją badań prowadzonych w latach 1989-1996, w trakcie których zbadano całkowicie trzy kurhany (nr 2 - 4) i rozpoczęto rozkopywanie ostatniego kurhanu - nr 1, położonego skrajnie w kierunku wschodnim.

Celem prac w obecnym roku było wykonanie całościowego planu nasypu kamiennego kurhanu oraz eksploracja grobu.

Prace rozpoczęto od oczyszczenia nasypu kamiennego a następnie wykonano jego plan w skali 1:20. Nasyp kamienny miał kształt analogiczny, jak w wypadku sąsiedniego kurhanu nr 2, tzn. w postaci dookólnego wału kamiennego z pustą przestrzenią w środku. Różnica polegała na tym, że w wypadku kurhanu nr 2 pusta przestrzeń w środku miała kształt kolisty, zaś w wypadku kurhanu nr 1 miała ona kształt zbliżony bardziej do kwadratu.